

KÜLTÜR POLİTİKALARINDA KENTLER DÖNEMİ

Türkiye Belediyeler Birliđi

İstanbul 02.12.2024

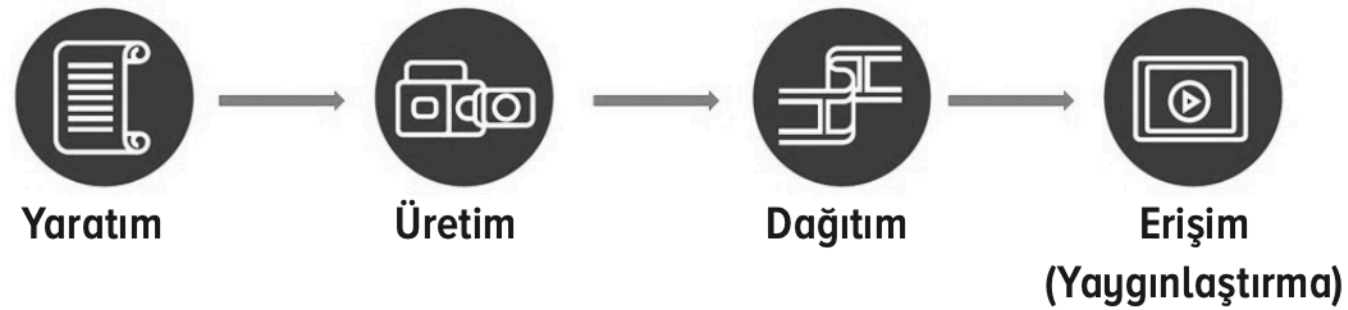
Doç. Dr. Serhan Ada
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Sanat ve Kültür Yönetimi

Kültür Politikalarının 60 Yılı (1972 -)

- Merkezi kültür politikaları
- Kalkınma vurgusu
- Kültürel çeşitlilik (biyoçeşitlilik)
- Kültür politikalarında kentler dönemi

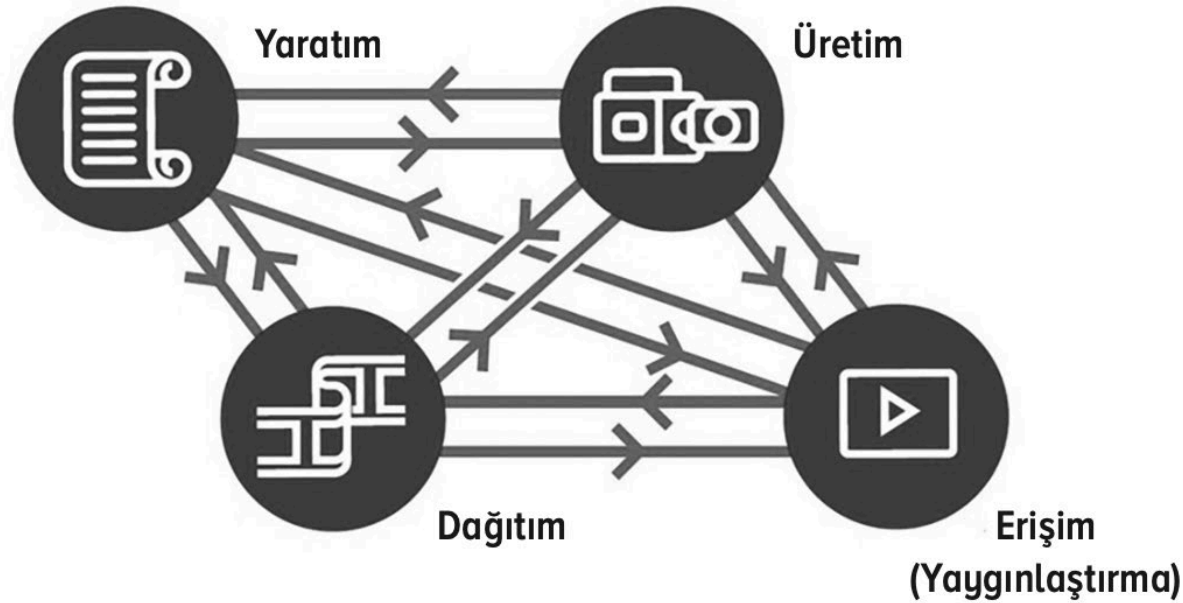
Kültür Ürünleri Değer Zinciri – Doğrusal Akış

Kaynak: Serhan Ada, “Kültürel Miras ve Kültürel İfadelerin Çeşitliliği: Kreatif Ürünlerde Verimlilik Kongresi Bildiri Kitabı”, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2018, s.172’den *Re/ Shaping Cultural Policies - Advancing creativity for development*. UNESCO, Paris, 2018, s.70.

Kültür Ürünleri Değer Zinciri – Karmaşık Ağ Modeli

Kaynak: Serhan Ada, KEVK (Kreatif Endüstrilerde Verimlilik Kongresi) s. 172'den *Re/ Shaping Cultural Policies - Advancing creativity for development*. UNESCO, Paris, s.70.

Kültür: Kamu Yararı

Fotoğraflar: Maison Folie Wazemmes, Lille ve Elizabeth Street Garden, New York

Doç. Dr. Serhan Ada
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Sanat ve Kültür Yönetimi

Kültür Politikaları ve Kentlerin Sahneye Çıkması (1985 -)

Avrupa Kùltür Bařkenti Programı

- 2010:** İstanbul
- 2022:** Kaunas (Litvanya), Esch-sur-Alzette (Lüksemburg)
- 2023:** Veszprém (Macaristan), Timisoara (Romanya), Elefsina (Yunanistan)
- 2024:** Tartu (Estonya), Bad Ischl (Avusturya), Bodø (Norveç)
- 2025:** Nova Gorica (Slovenya) - Gorizia (İtalya) ortaklaşa, Chemnitz (Almanya)
- 2026:** Trenčín (Slovakya), Oulu (Finlandiya)
- 2027:** Liepāja (Litvanya), Évora (Portekiz)
- 2028:** České Budějovice (Çekya), Bourges (Fransa), Skopje (Kuzey Makedonya)

UNESCO Yararıcı Şehirler Ağı

2024 itibariyle dünyada toplam 350 Yararıcı Şehir

Tous Artisanat et arts populaires Design Film Gastronomie Littérature Arts numériques Musique

Kaynak: <https://cityofliterature.com/edinburgh-welcomes-eleven-new-cities-of-literature-2/>

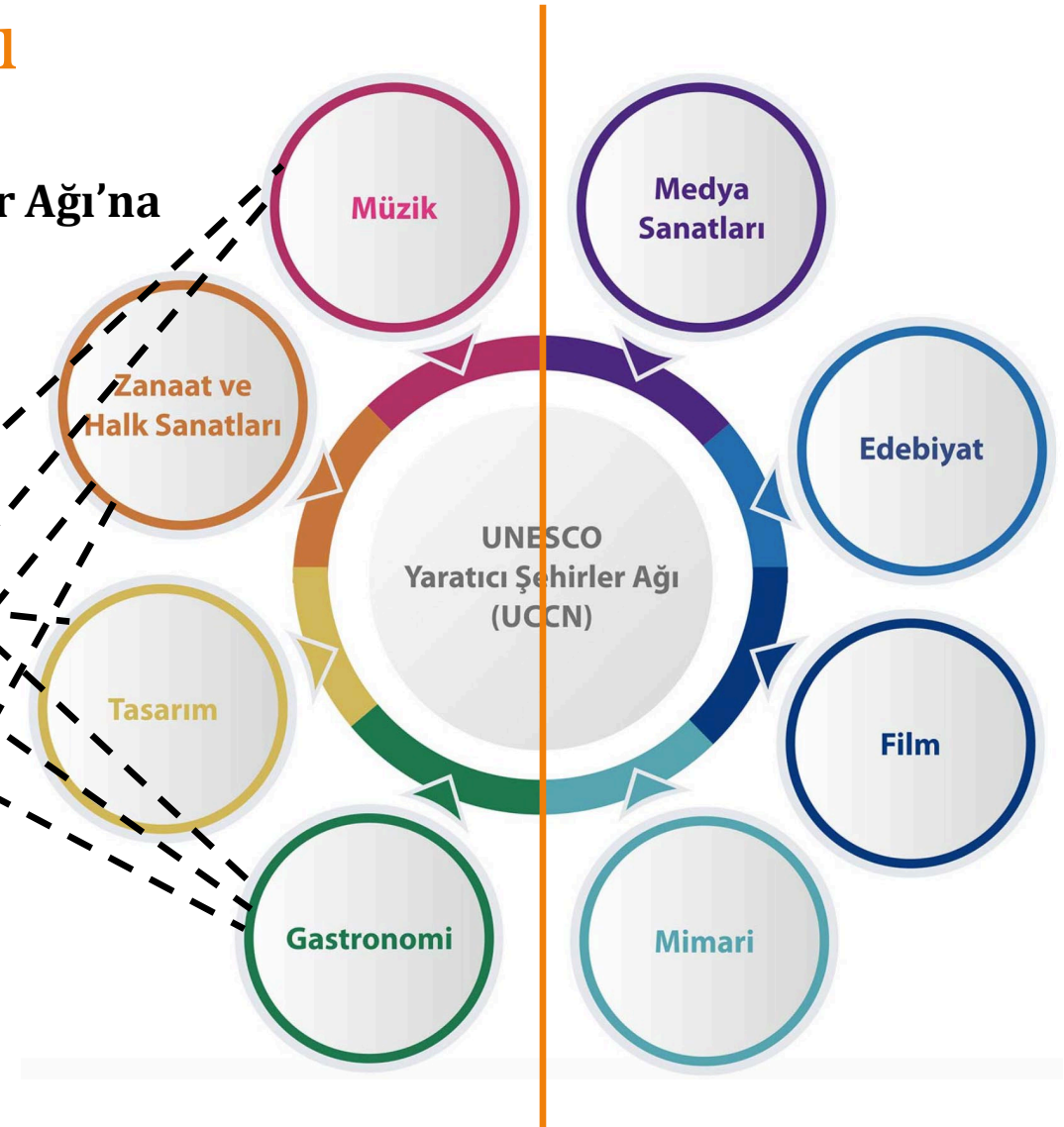

Doç. Dr. Serhan Ada
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Sanat ve Kültür Yönetimi

UNESCO Yararıcı Şehirler Ağı

2024 itibariyle, Türkiye'den Yararıcı Şehirler Ağı'na dahil olan şehirler:

1. Gaziantep – Gastronomi (2015)
2. Hatay – Gastronomi (2017)
3. İstanbul – Tasarım (2017)
4. Kütahya – Zanaat ve Halk Sanatları (2017)
5. Afyonkarahisar – Gastronomi (2019)
6. Kırşehir – Müzik (2019)
7. Bursa – Zanaat ve Halk Sanatları (2021)
8. Şanlıurfa – Müzik (2023)

UCLG – Mexico City – Kültür21 Uluslararası Ödülleri

"Şehir/ Yerel veya Bölgesel Yönetim" kategorisine Türkiye'den başvuru yapmış olan şehirler:

1. Dönem (2014-2015): Beyoğlu, Nevşehir, İzmir*
2. Dönem (2016): Büyükçekmece, Gaziantep, Konya, Nevşehir, Nilüfer
3. Dönem (2017-2018): Ankara, Bağcılar, Gaziantep, İzmir, Nevşehir, Nilüfer, Sancaktepe, Seferihisar
4. Dönem (2019-2020): Bağcılar, Balıkesir, Beylikdüzü, Çatalca, Konya, Nilüfer, Osmangazi, Sancaktepe, Yalova
5. Dönem (2021-2022): Ataşehir, Büyükçekmece, Balıkesir, Çanakkale, Fatih, İzmir, Kadıköy, Konya, Küçükçekmece, Kütahya, Nilüfer, Selçuklu
6. Dönem (2023-2024): İstanbul, Kadıköy, Konya, Marmara

* İzmir Büyükşehir Belediyesi, "Kültür ve Kriz Belediyeciliği" projesiyle Uluslararası UCLG Ödülü-Kültür 21 Mansiyon Ödülü'nü aldı. (2022)

2020 Roma Şartı

“Biz, halklar, şehrin kendisiyiz”

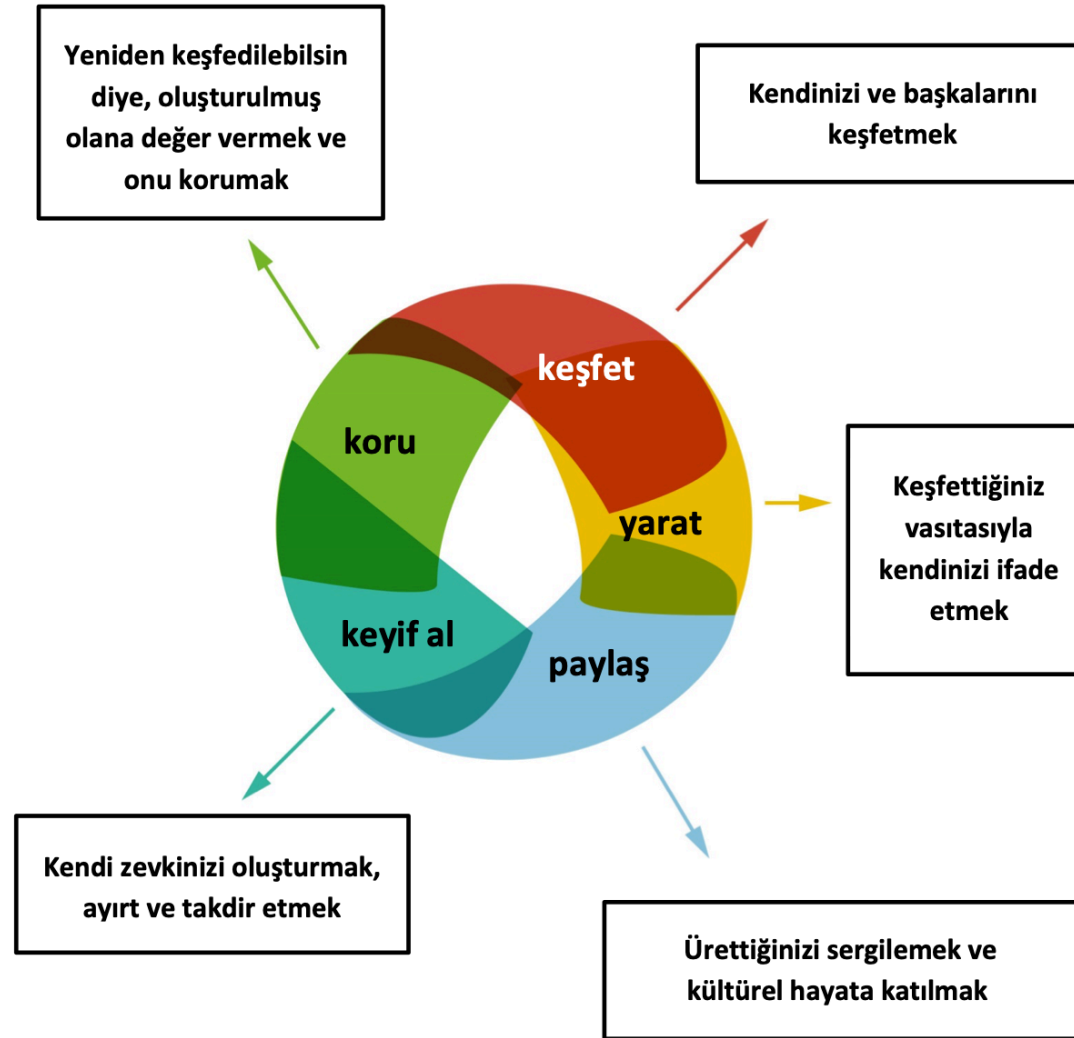
2020 ROMA ŞARTI

**KÜLTÜREL HAYATA TAM VE
ÖZGÜRCE KATILIM HAKKI
ŞEHİRLERİMİZ VE TOPLULUKLARIMIZ
AÇISINDAN YAŞAMSALDIR**

Doç. Dr. Serhan Ada
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Sanat ve Kültür Yönetimi

2020 Roma Şartı

Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Kültür

- Stratejik planlar ve yıllık programlar
- İcraatçı kültürel uygulamalar (önemli günler ve bayramlar, bürokrasinin ağırlığı)
- Aşırı müzeleşme eğilimleri
- Eşitsizlikler (merkez-çeper, kır-kent, kent-taşra, kuşaklararası, vb.)
- Kültürün sosyal, ekonomik, çevre ve sağlık politikalarından ayrı düşünülmesi
- Kitlesele eğlenceler
- Eğitim ve kültür, iki ayrı alan
- İhmal edilen kesimler: gençler, yoksullar, kadınlar, engelliler

2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

Marmara Belediyeler Birlięi Altın Karınca Ödülleri Örneği

Yaşam kalitesi yüksek ve sürdürülebilir şehir yaşamına katkıda bulunmak üzere iyi uygulama örneklerinin tanıtılması ve yaygınlaştırılmasını amaçlar.

Ödüller kapsamında iyi uygulama örneklerinin Birleşmiş Milletler **2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri** ile ilişkisi de irdelenmektedir.

2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

Altın Karınca Ödülleri Proje Kategorileri:

- Yönetişim ve Katılımcılık
- Kentsel Planlama ve Altyapı
- Çevre ve Atık Yönetimi
- Kentsel Mimari ve Tasarım
- Kültür ve Sanat
- Sosyal Hizmetler
- Yerel Kalkınma
- Ulaşım ve Hareketlilik
- Akıllı Şehir Uygulamaları
- Afet Yönetimi

2022 Yılı Ödül Alanlar Listesi - Kültür ve Sanat Kategorisi

Kültür ve Sanat	Uluslararası Sokak Sanatçıları Festivali	Bursa Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Sanat	Sanat Seninle Sokakta	Darıca Belediyesi
Kültür ve Sanat	İyilik için Tasarla	Esenler Belediyesi
Kültür ve Sanat	Perinthos / Herakleia'nın Kollektif Bellekte Yeniden İnşası	Marmaraeğlisi Belediyesi
Kültür ve Sanat	6. Çalı Köy Filmleri Festivali	Nilüfer Belediyesi

Yerel Kùltür Politikaları: Üç Örnek Uygulama

Kültür Altyapısı Araştırması

1. Masabaşı Araştırması:

Yazılı kaynak ve belgelerin taranması, güncel **verilerin karşılaştırmalı analizi:**

- TÜİK demografi ve kültür istatistikleri
- Yerel yönetim tarafından paylaşılan bilgi, veri ve raporlar
- Akademik çalışmalar ve makaleler
- Sivil toplum temsilcilerinin raporları
- Diğer araştırma ve raporlar

Kültür Altyapısı Araştırması

2. Alan Araştırması:

2. 1. Kentteki kültür mekân/kurumlarına ziyaretler (kamu-özel-bağımsız)

2.2. Temel kültür ve sanat aktörleri, kurum yöneticileri ve diğer paydaşlarla yüzyüze **derinlemesine görüşmeler**

2.3. Haritalama Çalışması

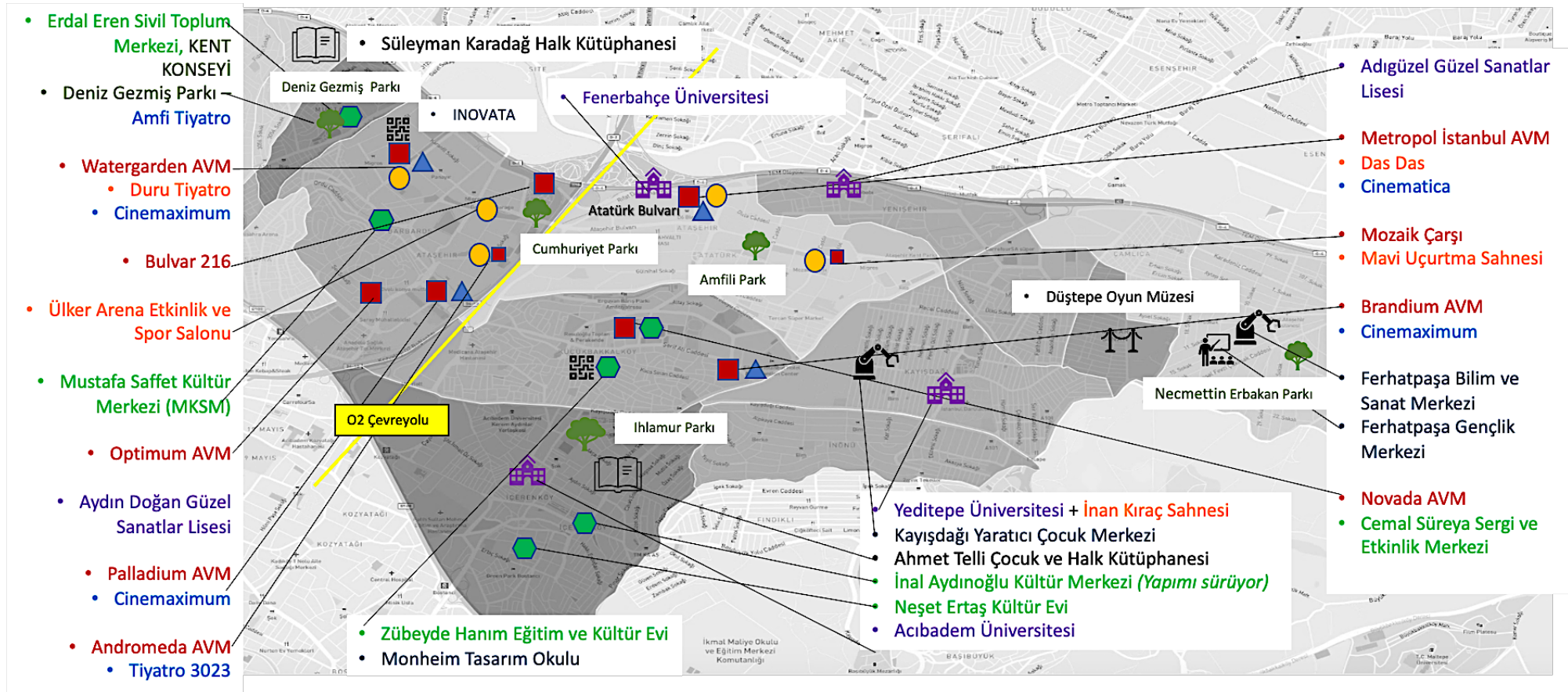
Kültürün kentteki mekânsal dağılımını gösteren haritalama çalışmasının yanı sıra kentteki kültür hayatının ritminin **yıllık etkinlik takvimi** üzerinde gösterilmesi

2.4. Katılımcı Kültür Çalıştayı'nda yapılacak çalışmalara zemin oluşturacak ve tartışmalara yön verecek **"Analiz Raporu"**

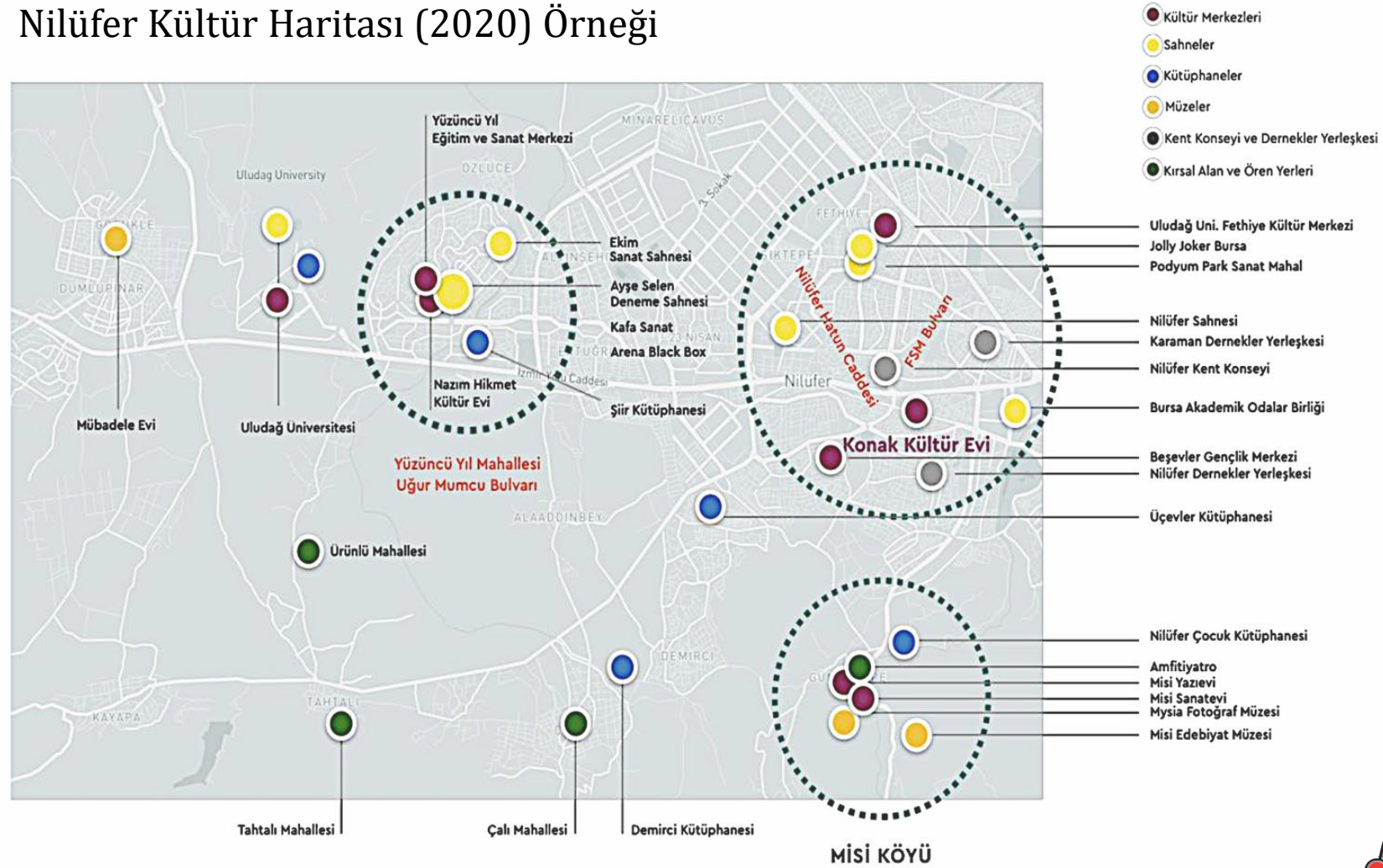
Kültürel Haritalama

Ataşehir Kültür Haritası (2022) Örneği

Kültürel Haritalama

Nilüfer Kültür Haritası (2020) Örneği

Kültürel Haritalama – Sivil İnisiyatif, Aşağıdan Yukarı Yaklaşım Örneği:

İzmir Kültür Haritası: Kültür – Sanat Mekânları (2017)

Merkezi İdareye Bağlı Mekânlar
Venues belonging to central government

Özel Sektöre Ait Mekânlar
Venues belonging to the private sectors and local investors

Yerel Yönetimlere Bağlı Mekânlar
Venues belonging to local governments

Bağımsız Mekânlar
Independent Venues

Kamusal Alanlar
Public Areas

SERGİLEME
EXHIBITION

KONSER
CONCERT

TİYATRO
THEATRE

FİLM GÖSTERİMİ
SCREENING

ÇAĞDAŞ DANS / GÖSTERİ SANATLARI
CONTEMPORARY DANCE / PERFORMING ARTS

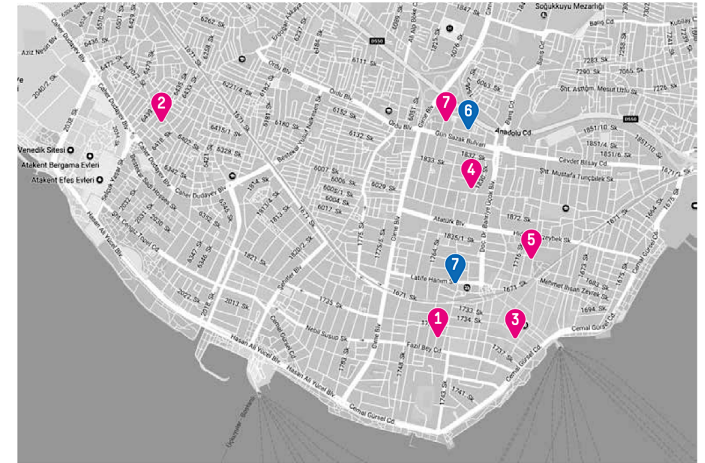
SÖYLEŞİ / FORUM / PANEL
TALKS / FORUM

ATÖLYE
WORKSHOP

GASTRO KÜLTÜR
GASTRO CULTURE

ARŞİV
ARCHIVE

Karşıyaka MERKEZ

1 CAFE QUARTET
Donanmacı Mah. 1735 Sok.
No: 32/A, Karşıyaka
(232) 369 33 58
CafeQuartet

2 BADEM MUTFAK
Yalı Mah. 6446/1 Sok. No: 8/A,
Karşıyaka
(232) 330 46 40
www.bademmutfak.com

3 BOYOZ SANAT MERKEZİ
1713 Sok. (Tiyatro Sokağı)
No: 38, Karşıyaka

4 İZMİR DANS ATÖLYESİ
Orhan Şaik Gökyay Cad. Emek
Apt. No: 20/B, Karşıyaka
(232) 372 12 20
izmirdansatolyesi.blogspot.com.tr

5 EGE SANAT MERKEZİ VE FOTOGRAF KULÜBÜ (EFSA)
Müjgân Barutçu Sok. No: 16/C,
Karşıyaka
(553) 297 69 66
www.efsa.org.tr

6 ZİYA GÖKALP KÜLTÜR MERKEZİ
Anadolu Cad. No: 329, Soğukkuyu
(232) 366 44 59
www.karsiyaka.bel.tr/tr/neler-yapabilirsiniz/kultur-merkezleri/ziya-gokalp-kultur-merkezi

7 CARSİ KÜLTÜR MERKEZİ ve SANAT GALERİSİ
Şükran Kurdakul Sok. No: 11,
Karşıyaka
(232) 364 48 29
www.karsiyaka.bel.tr/tr/neler-yapabilirsiniz/kultur-merkezleri/carsi-kultur-merkezi

Kültür Çalıştayı ve Çıktıları

3. Kültür Çalıştayı

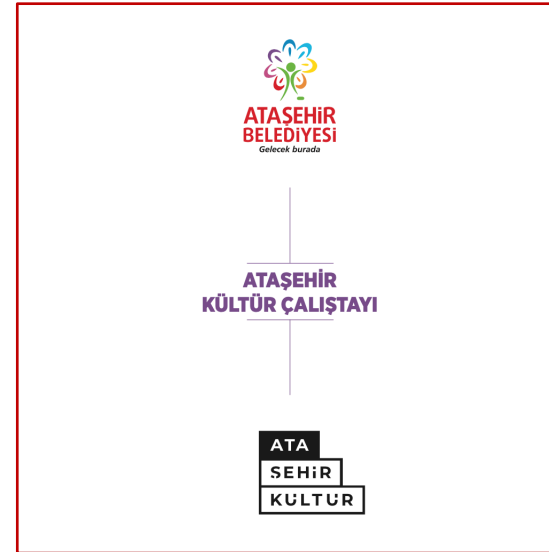
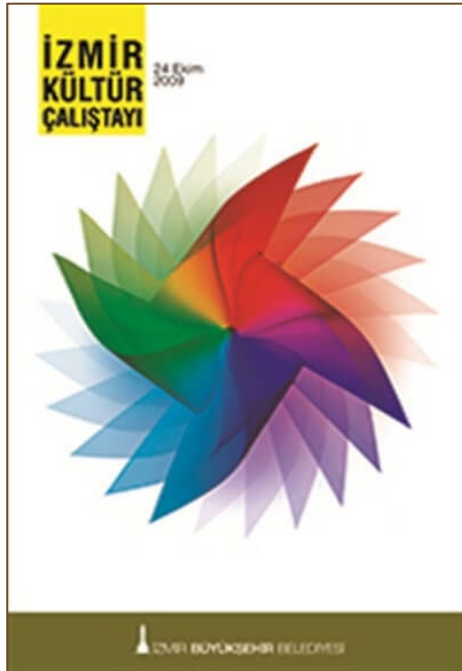
3.1. Kentteki kültür ve sanat ortamının dinamiklerinin analiz edilmesi, sorunlar, ihtiyaçlar ve yapılması gerekenlerin önceliklendirilerek tartışılabilmesi için **katılımcı yöntemle** gerçekleştirilecek **tartışma ve atölye çalışmaları** şeklinde Çalıştay düzenlenmesi

3.2. Çalıştay çıktılarından hareketle kaleme alınacak ve stratejik önceliklerin yer alacağı
“Sentez Raporu”

3.3. Analiz ve Sentez raporlarıyla birlikte, Çalıştay’da gerçekleştirilen atölye sunumları ve tartışmaların dökümünü içeren **Çalıştay Kitabı**

Çalıştay Kitabı ve Yazılı Çıktılar

Doç. Dr. Serhan Ada
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Sanat ve Kültür Yönetimi

Kültürel Planlama – Niçin?

- Kaynakların etkin kullanımı
- Etkinliklerin yıla ve mekâna yayılması
- Kamusal alanın kullanımı
- İcraatçı değil “kolaylaştırıcı” Belediye
- Hedeflerle yönetim

Örnek: İzmir Kültür Fonu

Türkiye'deki tüm yerel yönetimler arasında bir ilk ve tek olan İzmir Kültür Fonu (İzKF),

- **şeffaf kriterler** doğrultusunda,
- **açık başvuru** ilkesi temelinde,
- değerlendirmesi **bağımsız bir kurul** tarafından yapılan bütüncül bir "**Kültür ve Sanat Destek Programı**"dır.

Kültürel Planlama - Nasıl?

- Tüm paydaşlarla işbirliği
- Mevcut durum değerlendirmesi ve kritik
- Yenilikçi yaklaşım

Yerel Kültürel Politikaları - neriler

- Kültür Gönüllüleri programları
- Bütüncül yaklaşıım (kenti tüm ilçeleriyle birlikte ele almak)
- Dış paydaşlarla işbirliği

➤ Türkiye Kültür Kenti?

Yerel Kültürel Politikaları – Niçin?

- Kentlilerin hayat kalitesini arttırmak
- Her türlü eşitsizliği en aza indirmek
- Kentli aidiyetini ve “yer” kavramını geliştirmek
- Sağlıklı çevre, sosyal refah ve esenlik doğrultusundaki çabalara destek olmak

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ

Teşekkürler...

Doç. Dr. Serhan Ada

İstanbul Bilgi Üniversitesi Kültür Politikası ve Kültürel Diplomasi UNESCO Kürsüsü Başkanı,

UCLG Uzmanı

e-mail: serhan.ada@bilgi.edu.tr

Doç. Dr. Serhan Ada
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Sanat ve Kültür Yönetimi